

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
ÚVOD	11
SEZNAM TRIVIÁLNÍCH NÁZVŮ A ZKRATEK PRO STEROIDY	13
ZÁKLADNÍ ÚDAJE	15
Definice a etiopatogeneze	15
Patofyziologie	16
Klinický obraz	17
CHARAKTERISTIKA VYŠETŘENÝCH OSOB	19
Nemocní s Cushingovým syndromem (C. s.)	19
Periferní C. s.	19
Centrální C. s. — klinicky vyjádřené případy	20
Centrální C. s. — oligosymptomatické případy	20
Centrální C. s. — recidivy po neúplné adrenalectomii	21
Klinicky suspektní C. s. — biochemicky nepotvrzený	21
POSTUPY VYŠETŘENÍ	22
Základní podmínky vyšetření	22
Cirkadiánní rytmus	23
Kortikotropinový test	23
Metiraponový test	23
Dexametazonový test	23
Lyzin-vazopresinový test	24
Inzulínový test	24
Stanovení rychlosti sekrece kortizolu a aldosteronu	24
Sledování kinetiky kortizolu a aldosteronu	24
CHEMICKÉ METODY	26
Obecná část	26
Skupinově určované steroidy v moči	27
Stanovení celkových 17,21-dihydroxy-20-oxosteroidů	27
Stanovení celkových neutrálních 17-oxosteroidů	28
Fluorometrické stanovení kortizolu v plazmě	29
Chromatografické metody	29
Chromatografické soustavy	29
Extrakce nekonjugovaných kortikosteroidů z moče	30
Extrakce konjugovaných metabolitů kortikosteronu, 11-deoxykortizolu a 11-deoxykortikosteronu	30
Extrakce konjugovaných metabolitů kortizolu	30
Extrakce 17-oxosteroidů	30

Chromatografie nekonjugovaných kortikosteroidů	31
Chromatografie metabolitů kortikosteronu, 11-deoxykortizolu a 11-deoxykortikosteronu	31
Chromatografie konjugovaných metabolitů kortizolu	32
Chromatografie 17-oxosteroidů	33
Kvantitativní stanovení jednotlivých steroidů	34
Detekce chromatogramů	35
Radioizotopové metody	36
Stanovení sekrece kortizolu metodou izotopové diluce	36
Stanovení specifických aktivit kortizolu, 6 β -hydroxykortizolu, 20 α - a 20 β -dihydrokortizolu	37
Stanovení kortizolu saturační analýzou	38
Stanovení ultrafiltrabilního kortizolu v plazmě a vazebné kapacity transkortinu pro kortizol gelovou filtračí	40
Stanovení kortizolu spojeného s erytrocyty	42
Zpracování krevních vzorků při studiu kinetiky ^3H -kortizolu	42
Zpracování krevních vzorků při studiu kinetiky ^3H -aldosteronu	43
Stanovení sekreční rychlosti aldosteronu	43
VÝSLEDKY DIAGNOSTICKÝCH STEROIDNÍCH VYŠETŘENÍ	45
Kortizol v plazmě a skupinově určované steroidy v moči	45
Klidové hladiny	45
Cirkadiánní rytmus	51
Kortikotropinový test	56
Metiraponový test	61
Dexametazonový test	67
Individuální steroidy v moči	75
Nekonjugované 4-en-3-oxosteroidy	75
Kortizol	75
Kortizon	82
6-hydroxykortizol a 6-hydroxykortizon	82
20-dihydrokortizol a 20-dihydrokortizon	83
Konjugované 4-en-3-oxosteroidy	85
Kortizol a kortizon	85
20-dihydrokortizol a 20-dihydrokortizon	87
Tetrahydrometabolity kortizolu	88
Hexahydrometabolity kortizolu	93
C ₁₉ -metabolity	94
Tetrahydrometabolity kortikosteronu	100
Tetrahydro-11-deoxykortizol	103
Tetrahydro-11-deoxykortikosteron	106
Výsledky získané pomocí ^3H -kortizolu	107
Rychlost sekrece kortizolu	107
Ultrafiltrabilní kortizol v plazmě	113
Kortizol spojený s erytrocyty	116
STUDIE ZAMĚŘENÉ NA OBJASNĚNÍ ZMĚN STEROIDNÍHO METABOLISMU U CENTRÁLNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	119
Přestup ^3H -kortizolu v nezměněné a nekonjugované formě do moče	119
Konverze ^3H -kortizolu v tetrahydrometabolity	121
Specifické aktivity 6 β -hydroxykortizolu a 20 α - a 20 β -dihydrokortizolu v moči	124
Vazebná kapacita transkortinu	126
Vliv ACTH na extraadrenální metabolismus kortizolu	129

POZNÁMKY K BIOSYNTÉZE A BIOTRANSFORMACI STEROIDŮ U CENTRÁLNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	138
ADRENOKORTIKOTROPNÍ HORMON V PLAZMĚ	141
RENTGENOLOGICKÉ METODY A GAMAGRAFIE NADLEDVIN V DIAGNOSTICE CUSHINGOVA SYNDROMU	142
ZHODNOCENÍ DIAGNOSTICKÉ CENY JEDNOTLIVÝCH VYŠETŘENÍ	143
LÉČBA CENTRÁLNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	150
Adrenolytika a adrenostatika	150
O,p'-DDD	150
Aminoglutethimid	151
Vliv na biosyntézu a biotransformaci kortizolu	151
Vliv na kinetiku a extraadrenální metabolismus kortizolu	156
Chirurgické zákroky na nadledvinách	160
Subtotální adrenalectomie	160
Oboustranná totální adrenalectomie	161
Léčba zářením a chirurgickými zákroky na hypofýze (spoluautor R. Petr)	165
Konvenční externí ozáření hypofýzy	165
Ozáření hypofýzy α -částicemi a protony	165
Stereotaxická implantace radioaktivních izotopů do hypofýzy	166
Stereotaxická kryohypofýze a elektrokoagulace hypofýzy	180
Hypofýzektomie	180
Farmakologická inhibice sekrece ACTH	181
Cyproheptadin	181
Metergolin	182
Bromokryptin	183
Volba léčebného postupu u centrální formy Cushingova syndromu	183
LÉČBA PERIFERNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	189
LÉČBA SYNDROMU EKTOPICKÉHO ACTH	191
LITERATURA	192